

Program Usuwania Wyrobów
Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź
na lata 2011 - 2032

Żmudź 2011

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Horyzont czasowy programu	5
3. Diagnoza stanu obecnego	5
3.1 Ogólna charakterystyka gminy Żmudź	5
3.2. Występowanie i zastosowanie azbestu	7
3.3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego	8
3.4. Aktualny stan w zakresie gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest na obszarze gminy Żmudź	9
3.5 Zadania gminy Żmudź w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest	9
4. Cele i zadania programu	10
5. Rodzaj, stan, ilość i miejsca występowania wyrobów zawierających azbest	12
5.1 Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest	17
6. Harmonogram realizacji celów i zadań programu	20
7. Szacunkowe koszty realizacji programu	23
8. Źródła finansowania programu	24
9. Zgodność programu z przepisami prawnymi oraz dokumentami programowymi i strategicznymi	25
9.1. Zgodność programu z przepisami prawnymi	25
9.2 Zgodność programu z dokumentami programowymi	26
10. Ocena oddziaływania na środowisko	29
11. Zarządzanie programem, monitoring i ocena wdrażania programu	32

1. Wstęp

W dniu 14 maja 2002 r. Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Z uwagi, na co najmniej trzydziestoletnią trwałość płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie, ich dużą ilość oraz wysokie koszty ich usuwania realizacja tego programu została przyjęta do roku 2032. W listopadzie 2005 roku został opracowany „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa lubelskiego”.

W dniu 8 grudnia 2008 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032”.

Główne cele programu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie Województwa Lubelskiego;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032".

W programie tym są usankcjonowane programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gmin, które są podstawowym dokumentem prowadzenia właściwej polityki gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest na poziomie lokalnym.

W chwili obecnej Gmina Żmudź nie posiada „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest”. Problem usuwania azbestu uwzględniony jest w Programie Ochrony Środowiska Gminy Żmudź przyjętym uchwałą Nr XXXI/168/2005 Rady Gminy Żmudź z dnia 29 grudnia 2005 roku w sprawie uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 stanowi uzupełnienie dla „Planu gospodarki odpadami dla Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej”.

Opracowanie takiego programu wraz z harmonogramem działań umożliwi uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych działań. Posiadanie aktualnego „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest” wraz z inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest jest dla gminy warunkiem formalnym ubiegania się o środki finansowe z projektu pt. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

---

terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”, współfinansowanego ze środków Szwajcarsko – Polskiego Funduszu Współpracy.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o wytyczne dotyczące opracowania lub aktualizacji programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla jednostek samorządu terytorialnego przystępujących do udziału w projekcie pt. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”.

2. Horyzont czasowy programu

Realizacja Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 została przewidziana na lata 2011 – 2032. Termin zakończenia realizacji programu jest zgodny z zapisami Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 oraz Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032. Wynika to nie tylko z potrzeby zapewnienia zgodności z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, ale przede wszystkim z uwagi na znaczną, co najmniej trzydziestoletnią trwałość płyt azbestowych i innych wyrobów zawierających azbest. Ważnym czynnikiem znacznie wydłużającym okres realizacji *Programu* jest konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości wysokich kosztów demontażu wyrobów azbestowych oraz transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, a także nieuniknionych kosztów nowych wyrobów bezazbestowych, które zastąpią usunięte wyroby azbestowe.

3. Diagnoza stanu obecnego

3.1 Ogólna charakterystyka gminy Żmudź

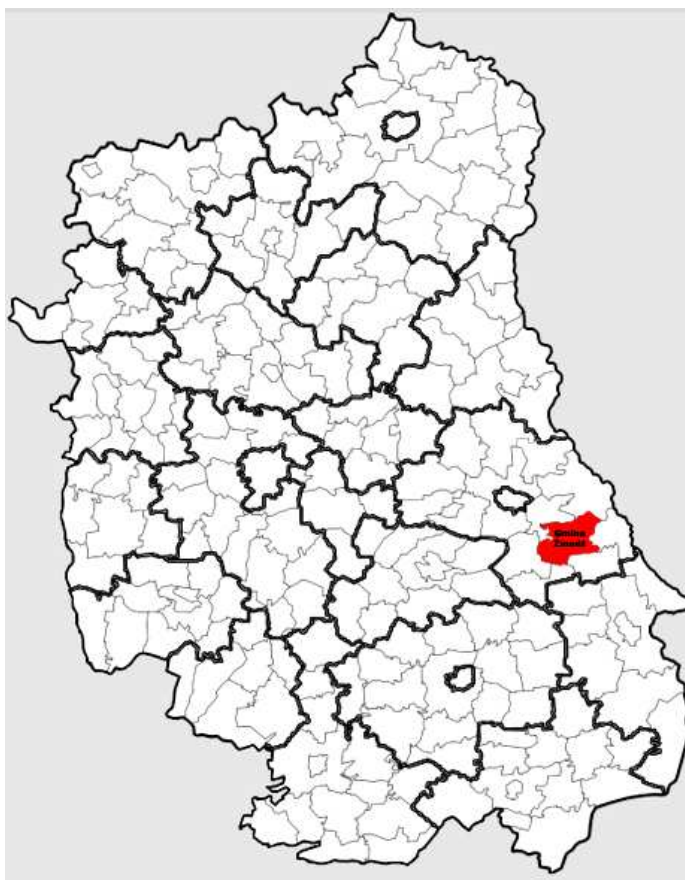
Gmina Żmudź leży we wschodniej części województwa lubelskiego i we wschodniej części powiatu chełmskiego, do którego należy. Powierzchnia gminy wynosi 13 583 ha, co stanowi 0,54 % powierzchni województwa lubelskiego oraz 7,6 % powierzchni powiatu chełmskiego. Liczba ludności gminy wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosiła 3381 mieszkańców a gęstość zaludnienia około 26 osób na km². Obszar gminy Żmudź charakteryzuje się dużą mozaikowością krajobrazu. Wzajemnie przeplatają się tu pola uprawne, łąki, zarośla i lasy. Użytki rolne stanowią 70,4 % powierzchni gminy, w tym grunty orne 53,6 % a użytki zielone 16,5 %. Gleby utworzone z glin zalegają głównie w środkowej i południowo – wschodniej części gminy w okolicy Żmudzi, Wołkowian, Stanisławowa i Lipinek. Gleby te klasyfikują się do klasy IIIa i IIIb a lokalnie do klasy II. Są to gleby o bardzo korzystnych warunkach do produkcji rolnej. Gleby o podobnym składzie mechanicznym, lecz o niekorzystnych warunkach wodnych należą do klasy IIIb, IVa i IVb. Gleby te leżą w południowo zachodniej części gminy. W północnej i południowo – wschodniej

części gminy znajdują się gleby posiadające średnio korzystne warunki do produkcji rolnej. Należą one do klasy IVa a rzadziej do klasy IVb gruntów ornych. W rejonie Lipinek, Roztoki, Wołkowiec i Syczowa występują gleby klasy IVb gruntów ornych. W rejonie Wołkowiec, Kol. Pobołowice i Gałęzowa występują gleby V klasy bonitacyjnej. W rejonie Roztoki, Bielina, Gałęzowa, Puszczy i Kol. Pobołowice występują gleby należące do VI klasy bonitacyjnej. Użytki zielone wykształciły się w dolinach rzek: Udał, Krzywólka oraz Kanału Żmudzkiego i Kanału Lipinieckiego.

Gmina Żmudź jest gminą o charakterze typowo rolniczym, w której rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki. Konsekwencją tego jest to, że przeważająca część mieszkańców gminy zatrudniona jest w rolnictwie lub w jego otoczeniu. Dominującym układem wsi w gminie jest układ jednodrożnicowy z zabudową dwustronną. We wszystkich wsiach występują siedliska typu bezokólnikowego z zabudową wolnostojącą wokół podwórza.

Mapka nr 1 *Położenie Gminy Żmudź w województwie lubelskim*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.pl

Na terenie gminy dominuje zabudowa jednorodzinna. Jedynie w Żmudzi i Wólce Leszczańskiej funkcjonuje również budownictwo wielorodzinne. Gmina Żmudź położona jest w lubelskim regionie klimatycznym. Wpływ na klimat tego regionu mają dwie masy powietrza: polarno – morskie i polarno – kontynentalne. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,0° C, średnia temperatura lipca wynosi 18,1° C, a stycznia – 4,0° C. Lato na terenie gminy trwa około 100 dni a zima od 100 do 110 dni. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 579 mm i jest znacznie wyższa od średniej krajowej.

Na terenie gminy przeważają wiatry z południowego – zachodu i południowego – wschodu. Najczęściej występują wiatry z północy i północnego – wschodu. Średnia prędkość wiatru wynosi 4,8 m/sek.

3.2. Występowanie i zastosowanie azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych. Pod względem chemicznym są to uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Właściwości azbestu takie jak: duża odporność na wysokie temperatury, niewielkie przewodnictwo cieplne i odporność na działanie czynników chemicznych sprawiły, że stał się on powszechnie wykorzystywany w budownictwie, ale także energetyce, transporcie i przemyśle chemicznym.

W Polsce azbest najczęściej wykorzystywano do produkcji:

- pokryć dachów: eternit falisty i płaski,
- płyt elewacyjnych i balkonowych,
- rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie, itp.) Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Wyroby zawierające azbest obejmują dwie klasy wyznaczone w zależności od zawartości azbestu, spoiwa oraz gęstości objętościowej wyrobu.

Klasa I to produkty o gęstości mniejszej od 1000 kg/m³, zawierające powyżej 20 % azbestu. Produkty te łatwo ulegają uszkodzeniom, powodując znaczne emisje pyłów do

otoczenia. Są to przede wszystkim koce gaśnicze, płytki podłogowe PCW, materiały i wykładziny cierne, tekstylne wyroby ochronne.

Klasa II są to wyroby o gęstości większej od 1000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20 % azbestu w swoim składzie. Twardość wyrobów tej klasy sprawia znacznie mniejszą emisję włókien do powietrza (pęknięcia i zużywanie materiału ułatwia uwalnianie pyłów). W grupie tej najbardziej rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty „karo” stosowane jako pokrycia dachowe i elewacje zewnętrzne, ściany osłonowe, ściany działowe. W mniejszych ilościach stosowano rury w instalacjach wodociągowych i kanalizacyjnych, a także jako przewody kominowe.

Szacuje się (w skali kraju), że ok. 96% ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest stanowią płyty azbestowo-cementowe (faliste i płaskie). Na terenie gminy Żmudź całość zinwentaryzowanego azbestu stanowi eternit płaski i falisty. Poważny niepokój musi budzić fakt, że obecnie nieodpowiednie usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy a często przez samych właścicieli nieruchomości, zwiększa tylko zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców gminy.

3.3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.). Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc.

U narażonych na wdychanie azbestu ryzyko rozwoju raka oskrzeli jest dużo większe niż w populacji osób nie narażonych na wdychanie azbestu. Badania dowodzą również, że rzadko występujące w ogólnej populacji międzybłonniaki opłucnej i otrzewnej są również związane z ekspozycją na azbest. Azbest wnika do organizmu przez drogi oddechowe i tylko w niewielkim stopniu innymi drogami, ale usuwanie pyłu z organizmu jest powodem, że szkodliwe działanie azbestu może się ujawnić nawet w narządach i tkankach odległych od układu oddechowego. Ryzyko zachorowań wzrasta znacznie wzrasta w trakcie nieumiejętnego usuwania pokryć dachowych zawierających azbest.

Fakty te spowodowały, że w wielu krajach rezygnuje się z produkcji wyrobów zawierających azbest, zastępując go surowcami o podobnych właściwościach użytkowych ale mniejszej szkodliwości dla zdrowia ludzkiego. W Polsce zakaz stosowania wyrobów azbestowych został wprowadzony ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20 z późn. zm.).

3.4. Aktualny stan w zakresie gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest na obszarze gminy Żmudź

Na terenie gminy znajdują się wyroby zawierające azbest. Występują one na budynkach mieszkalnych, inwentarskich i gospodarczych w postaci eternitu falistego i płaskiego. Podczas prowadzonych inwentaryzacji nie stwierdzono występowania azbestu w innych formach. Dotychczasowe działania Urzędu Gminy w zakresie azbestu ograniczały się do prowadzenia inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz prowadzenia akcji informacyjnych na temat zagrożeń dla zdrowia ludzkiego powodowanych przez azbest. Pierwszą inwentaryzację wyrobów zawierających azbest przeprowadzono na terenie gminy w 2005 r. Ostatnią inwentaryzację przeprowadzono w sierpniu 2010 roku.

3.5 Zadania gminy Żmudź w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032¹ zadania samorządu gminnego w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest to:

- gromadzenie przez wójta, informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad

---

¹ Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, str. 36

zawartych w *Programie*;

- inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*;
- współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

4. Cele i zadania programu

Cele Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 są zbieżne z celami zawartymi w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 oraz w Programie Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2032.

Celem głównym niniejszego programu jest

„Całkowite usunięcie do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Żmudź”

Cele strategiczne programu to:

1. Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie gminy Żmudź;
3. Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele strategiczne będą realizowane za pomocą następujących celów operacyjnych:

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie szkodliwości azbestu
2. Pomoc mieszkańcom gminy w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest
3. Identyfikacja i pozyskanie środków finansowych usuwania przez mieszkańców gminy azbestu

4. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie obowiązków prawnych osób posiadających depozyty azbestowe
5. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie właściwych postaw ekologicznych w celu zapobiegnięcia powstawaniu „dzikich „ wysypisk odpadów azbestowych

Cele operacyjne Programu będą realizowane przez działania zaplanowane w harmonogramie realizacji *Programu*....

Cel operacyjny 1 będzie realizowany przez następujące działanie:

1. Organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, poprzez przygotowanie i kolportowanie ulotek, plakatów oraz informacji zamieszczanych na stronie internetowej gminy www.zmudz.gmina.pl

Cel operacyjny 2 będzie realizowany przez następujące działania:

1. Opracowanie Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu gminy Żmudź na lata 2011 – 2032
2. Aktualizacja bazy danych dotyczącej ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Żmudź
3. Założenie i prowadzenie rejestru wniosków na dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest
4. Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu

Cel operacyjny 3 będzie realizowany przez następujące działania:

1. Udział gminy w projekcie pn. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”
2. Udział gminy w programie priorytetowym NFOŚiGW pod nazwą „Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, Część III - Usuwanie wyrobów zawierających azbest
3. Wyszukiwanie i pozyskiwanie źródeł zewnętrznych na realizację programu

Cel operacyjny 4 będzie realizowany przez następujące działanie:

1. Organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, poprzez przygotowanie i kolportowanie ulotek, plakatów oraz informacji zamieszczanych na stronie internetowej gminy www.zmudz.gmina.pl

Cel operacyjny 5 będzie realizowany przez następujące działanie:

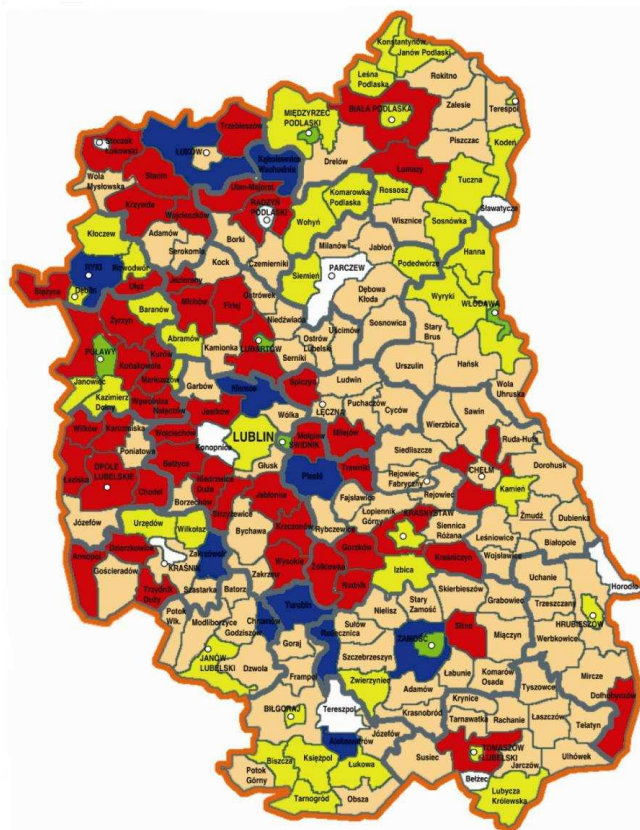
1. Organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, poprzez przygotowanie i kolportowanie ulotek, plakatów oraz informacji zamieszczanych na stronie internetowej gminy www.zmudz.gmina.pl
2. Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest poprzez bieżący monitoring oczyszczania gminy z odpadów azbestowych

5. Rodzaj, stan, ilość i miejsca występowania wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 9 października 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U z 2008 r., nr 200, poz. 1235) właściciele, zarządcy lub użytkownicy, w których jest lub był wykorzystywany azbest (wyroby zawierające azbest) są zobowiązani do przeprowadzenia przeglądów i ich oznakowania, następnie zaznaczenia miejsc występowania wyrobów azbestowych w planach sytuacyjnych. Właściciele, zarządcy lub użytkownicy miejsc są zobowiązani do dokonania inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest oraz miejscu ich występowania marszałkowi województwa, osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację wójtowi. Informacje te podlegają corocznej aktualizacji.

Mapka nr 2 Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest na terenie województwa lubelskiego, październik 2007

	do 500 Mg		2000 - 5000 Mg
	500 - 1000 Mg		5000 - 8000 Mg
	1000 - 2000 Mg		powyżej 8000 Mg

Źródło: Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

Tabela 1 Masa wyrobów zawierających azbest wg. rodzaju

Kod wyrobu	Zinventaryzowane			Unieszkodliwione			Pozostałe do unieszkodliwienia		
	Razem	Os. fizyczne	Os. prawne	Razem	Os. fizyczne	Os. prawne	Razem	Os. fizyczne	Os. prawne
W01	22 814	22 814	0	0	0	0	22 814	22 814	0
W02	2 709 619	2 709 619	0	0	0	0	2 709 619	2 709 619	0

Tabela 2 Masa wyrobów wg. miejscowości

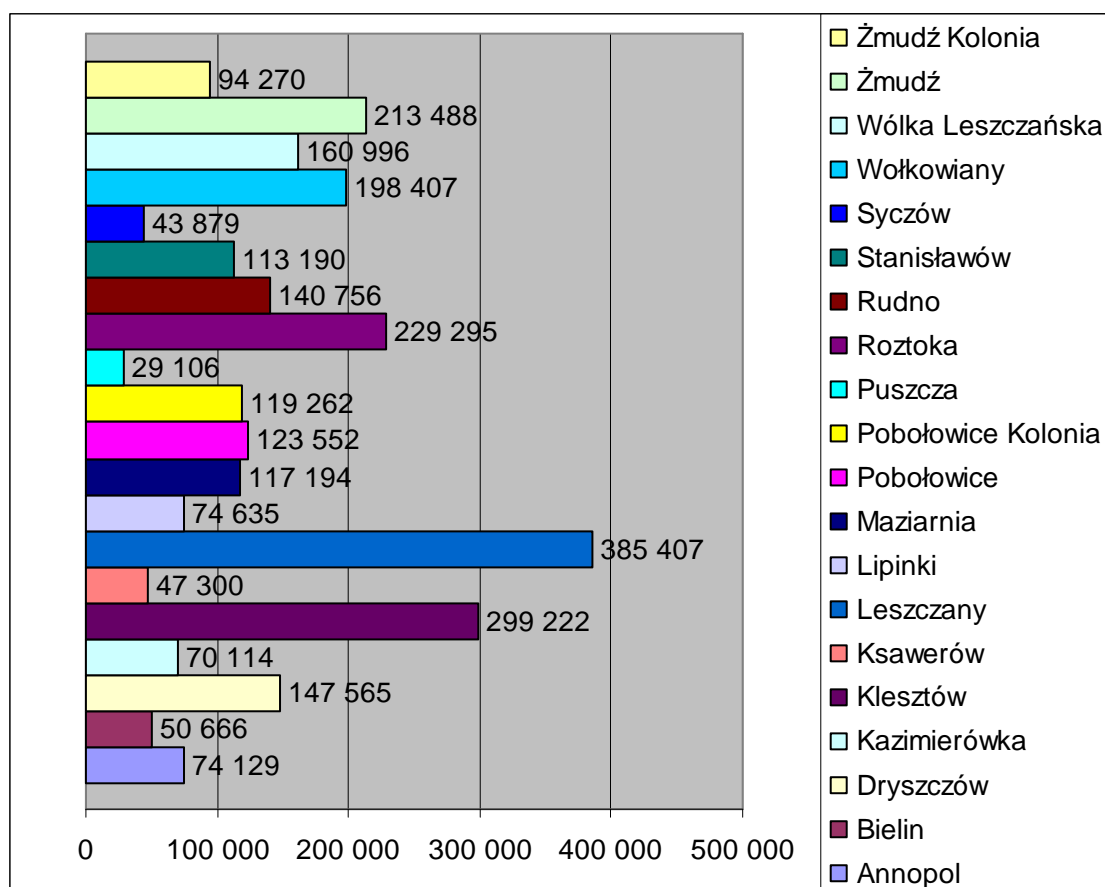
Miejscowość	Zinventaryzowane			Unieszkodliwione			Pozostałe do unieszkodliwienia		
	Razem	Os. fizyczne	Os. prawne	Razem	Os. fizyczne	Os. prawne	Razem	Os. fizyczne	Os. prawne
Annopol	74 129	74 129	0	0	0	0	74 129	74 129	0
Bielin	50 666	50 666	0	0	0	0	50 666	50 666	0
Dryszczów	147 565	147 565	0	0	0	0	147 565	147 565	0
Kazimierówka	70 114	70 114	0	0	0	0	70 114	70 114	0
Klesztów	299 222	299 222	0	0	0	0	299 222	299 222	0
Ksawerów	47 300	47 300	0	0	0	0	47 300	47 300	0
Leszczany	385 407	385 407	0	0	0	0	385 407	385 407	0
Lipinki	74 635	74 635	0	0	0	0	74 635	74 635	0
Maziarnia	117 194	117 194	0	0	0	0	117 194	117 194	0
Pobołowice	123 552	123 552	0	0	0	0	123 552	123 552	0
Pobołowice Kolonia	119 262	119 262	0	0	0	0	119 262	119 262	0
Puszcza	29 106	29 106	0	0	0	0	29 106	29 106	0
Roztoka	229 295	229 295	0	0	0	0	229 295	229 295	0
Rudno	140 756	140 756	0	0	0	0	140 756	140 756	0
Stanisławów	113 190	113 190	0	0	0	0	113 190	113 190	0
Syczów	43 879	43 879	0	0	0	0	43 879	43 879	0
Wołkowiany	198 407	198 407	0	0	0	0	198 407	198 407	0
Wólka Leszczańska	160 996	160 996	0	0	0	0	160 996	160 996	0
Żmudź	213 488	213 488	0	0	0	0	213 488	213 488	0
Żmudź Kolonia	94 270	94 270	0	0	0	0	94 270	94 270	0

Źródło: Tabele 1 i 2 Opracowane na podstawie aktualnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest

Niniejszy Program... opracowywany został w oparciu o inwentaryzację wyrobów zawierających azbest przeprowadzoną na terenie gminy w sierpniu 2010 r. Jak wynika z powyższych tabel na terenie gminy zinwentaryzowano 2 732 433 Mg azbestu. Przeważającą część, bo 2 709 619 Mg stanowi eternit falisty a tylko 22 814 Mg to eternit płaski. Znaczna część zinwentaryzowanego azbestu zakwalifikowana została do II stopnia pilności a więc należy dokonać ponownej oceny w terminie do jednego roku od przeprowadzenia inwentaryzacji. Część azbestu została zakwalifikowana do III stopnia a więc ponowną ocenę należy przeprowadzić w ciągu 5 lat. Jak wynika z przeprowadzonej inwentaryzacji na terenie gminy nie znajdują się wyroby azbestowe o I stopniu pilności usunięcia.

Wykres 1 Ilość azbestu w poszczególnych miejscowościach Gminy Żmudź

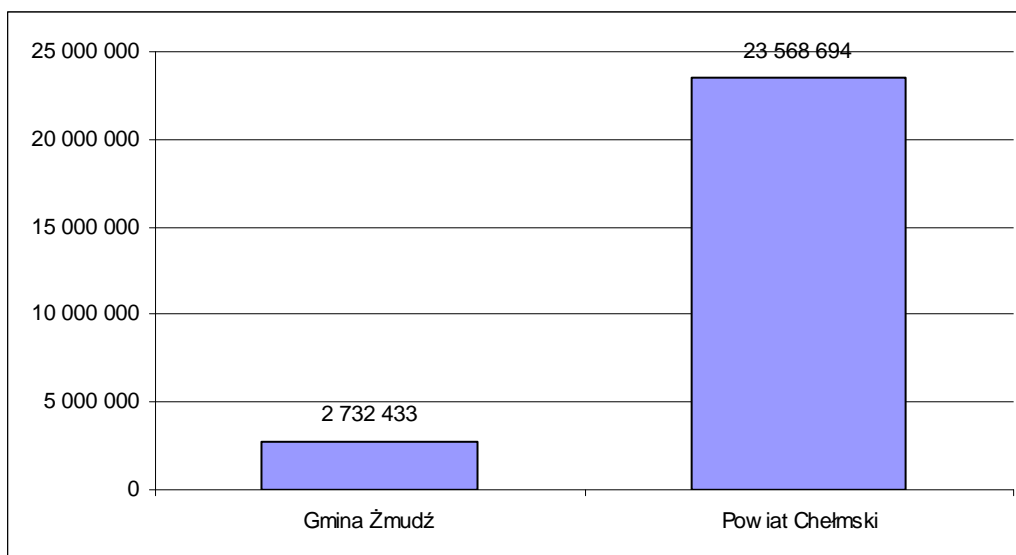

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://bazaazbestowa.pl/pobierz/dane.pdf>

W Gminie Żmudź nie stwierdzono występowania „dzikich” wysypisk odpadów zawierających azbest. W przypadku pojawienia się wysypisk, odpowiedzialny za ich likwidację jest właściciel danej działki, na której stwierdzono pojawienie się odpadów lub Urząd Gminy w przypadku terenów, które mają nieuregulowany stan prawny. Nie przewiduje się także wzrostu ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy z uwagi na obecny całkowity zakaz ich stosowania. Według orientacyjnych danych znikoma część wyrobów zawierających azbest została już usunięta w ubiegłych latach. W związku z tym, iż nikt dotychczas nie prowadził rejestru usuniętego azbestu, nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwi kontrolę tego zjawiska.

Wykres 2 Ilość azbestu w Gminie Żmudź na tle Powiatu Chełmskiego

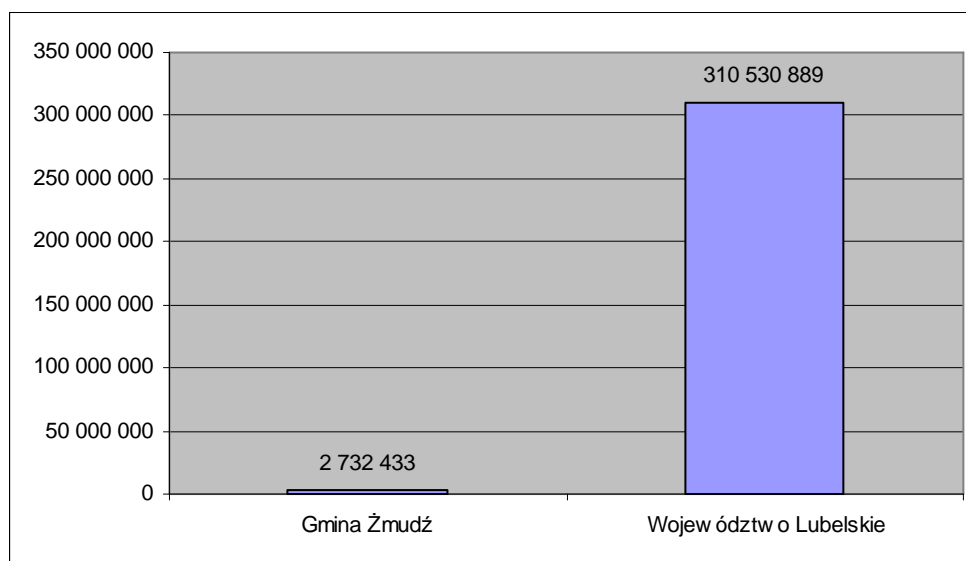

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://bazaazbestowa.pl/pobierz/dane.pdf>

Wykres 3 Ilość azbestu w Gminie Żmudź na tle Województwa Lubelskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://bazaazbestowa.pl/pobierz/dane.pdf>

Jak wynika z danych zawartych w Bazie Azbestowej na podstawie, której wykonano powyższe wykresy na terenie gminy Żmudź znajduje się 11,6 % wyrobów zawierających azbest w powiecie Chełmskim oraz 0,9 % wyrobów zawierających azbest w Województwie Lubelskim.

5.1 Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest

Program... zakłada usuwanie wyrobów zawierających azbest w sposób zgodny z przepisami prawnymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649). Zgodnie z w/w rozporządzeniem prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczeniu wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne zapewniające prowadzenie prac zgodnie z wcześniej ustalonym planem oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku, której

powstają odpady niebezpieczne. Prace przy zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

Ponadto w celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac zobowiązany jest do:

- izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści „Uwaga! Zagrożenie azbestem”;
- zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska;
- zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro;
- izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu, przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń;
- zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicielami z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzi się w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia poprzez:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- odspajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza w przypadku stwierdzenia występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu towarów w środowisku pracy, w miejscach prowadzonych prac, w tym również z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowanie na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się odpowiednio przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych. Wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, zgodnie z załącznikiem nr 2 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649). Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie towarów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska, w szczególności przez:

- szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm wyrobów i odpadów o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1.000 kg/m^3 ;
- zestalenie przy użyciu cementu, a następnie po utwardzeniu szczelne opakowanie w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm odpadów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m^3 ;
- szczelne opakowanie odpadów pozostających w kontakcie z azbestem i zakwalifikowanych jako odpady o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m^3 w

worki z folii polietylenowej o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm, a następnie umieszczenie w opakowaniu zbiorczym z folii polietylenowej i szczelne zamknięcie;

- utrzymywanie w stanie wilgotnym odpadów zawierających azbest w trakcie ich przygotowywania do transportu;
- oznakowanie opakowań zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia;
- magazynowanie przygotowanych do transportu opakowań w osobnych miejscach zabezpieczonych przed dostępem osób niepowołanych².

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane będą na składowisko odpadów azbestowych w miejscowości Srebrzyszcze. Tam będzie następować przekazanie zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

6. Harmonogram realizacji celów i zadań programu

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 zakłada całkowite usunięcie azbestu z terenu gminy do 2032 roku. Wszystkie działania mające na celu całkowite usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Żmudź będą prowadzone zgodnie z poniższym harmonogramem.

Harmonogram ten może ulec zmianie po przeprowadzeniu monitoring wdrażania i aktualizacji *Programu...* . Zakłada się, że w przypadku pojawienia się nowych środków zewnętrznych na usuwanie wyrobów zawierających azbest mogą w nim być dopisane nowe działania.

---

² Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649)

Tabela 3 Harmonogram realizacji „Programu...” w latach 2011 – 2032

Lp.	Nazwa działania	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Zakładany czas realizacji
1	Opracowanie Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu gminy Żmudź na lata 2011 – 2032	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wójt Gminy Żmudź	I kwartał 2011 r.
2	Aktualizacja bazy danych dotyczącej ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Żmudź	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wójt Gminy Żmudź	Działanie będzie realizowane, co roku w okresie 2011 – 2032
3	Organizacja kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, poprzez przygotowanie i kolportowanie ulotek, plakatów oraz informacji zamieszczanych na stronie internetowej gminy www.zmudz.gmina.pl	3 000,00 zł	Budżet gminy, WFOŚiGW	Wójt Gminy Żmudź	Działanie będzie realizowane, co roku w okresie 2011 – 2020
4	Założenie i prowadzenie rejestru wniosków na dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wójt Gminy Żmudź	Działanie będzie realizowane, co roku w okresie 2011 – 2032
5	Udział gminy w projekcie pn. „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”	131 500,00 zł	Szwajcarsko – Polski Program Współpracy	Wójt Gminy Żmudź	2011 – 2015

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

6	Udział gminy w programie priorytetowym NFOŚiGW pod nazwą „Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, Część III - Usuwanie wyrobów zawierających azbest	66 000,00 zł	WFOŚiGW	Wójt Gminy Żmudź	2012 – 2014
7	Eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest poprzez bieżący monitoring oczyszczania gminy z odpadów azbestowych	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wójt Gminy Żmudź	2011 - 2032
8	Wyszukiwanie i pozyskiwanie źródeł zewnętrznych na realizację programu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wójt Gminy Żmudź	2016 – 2032
9	Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wójt Gminy Żmudź	2012 - 2032

7. Szacunkowe koszty realizacji programu

Wycena kosztu realizacji programu z uwagi na zmienność cen oraz długi okres wdrażania programu może mieć jedynie charakter szacunkowy. Do oszacowania kosztów realizacji programu przyjęto założenie, że odpady azbestowe będą unieszkodliwiane przez deponowanie na wydzielonych składowiskach.

Koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest składa się z następujących czynników cenotwórczych:

- wymontowanie wyrobu;
- pakowanie wyrobu;
- transport wyrobu;
- zdeponowanie wyrobu na składowisku.

Do wyceny kosztów realizacji programu przyjęto średnią cenę podaną w *Programie Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032*³, tj. 1 315,00 zł/Mg lub 18,5 zł/m². Jak wynika z inwentaryzacji na terenie gminy znajduje się 2 732 433 Mg wyrobów zawierających azbest. Szacuje się, więc że koszt usunięcia azbestu z terenu gminy Żmudź może wynieść:

$$2\,732\,433,00 \text{ Mg} \times 1\,315,00 \text{ zł} = 3\,593\,149,39 \text{ zł}$$

Jak wspomniano wyżej jest to koszt szacunkowy, który może ulec zmianie pod wpływem pojawienia się większej ilości firm zajmujących się demontażem i utylizacją wyrobów zawierających azbest. Wykaz podmiotów posiadających decyzje uprawniające do prac z azbestem na terenie powiatu znajduje się w Starostwie Powiatowym w Chełmie.

W ślad za Programem Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032, przyjęto podzielenie okresu do 2032 roku na 3 podokresy. Określono dla nich ilość wyrobów zawierających azbest przewidzianą do usunięcia. Ilości te dla poszczególnych okresów przedstawiają się następująco:

Okres I: lata 2011 – 2015 – 10 % depozytów

Okres II: lata 2016 – 2022 – 55 % depozytów

³ Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032, str. 74

Okres III: lata 2023 – 2032 – 35 % depozytów.

W związku z tym podziałem szacunkowe kwoty jakie należy przeznaczyć w poszczególnych podokresach przedstawiają się następująco:

Okres I: lata 2011 – 2015 – 359 314,94 zł

Okres II: lata 2016 – 2022 – 1 976 232,17 zł

Okres III: lata 2023 – 2032 – 1 257 602,29 zł

8. Źródła finansowania programu

Poniesienie tych wydatków jest rozłożone w czasie do końca realizacji *Programu...*, ale w celu zapobieżenia konieczności ponoszenia ich w całości przez właścicieli nieruchomości na których znajduje się azbest koniecznym jest wyszukiwanie przez Urząd Gminy Żmudź dostępnych źródeł finansowania i koordynacja działań w tym zakresie. Zgodnie z zasadą *zanieczyszczający płaci* większość wydatków związanych z realizacją *Programu...* zostanie poniesiona przez osoby prywatne. Jednak w celu sprawniejszego i szybszego wdrażania *Programu...*, koniecznym jest również prowadzenie stałej akcji informacyjnej nt. możliwych źródeł dofinansowania usunięcia azbestu. W chwili obecnej istnieją dwa źródła dofinansowania pokrycia kosztów usunięcia i utylizacji azbestu. Są to środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki pochodzące z projektu realizowanego przez Samorząd Województwa Lubelskiego we współpracy z samorządami lokalnymi w ramach Obszaru Priorytetowego: 2 Środowisko i infrastruktura, Obszaru Tematycznego: Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy.

Do źródeł finansowania programu należy również zaliczyć środki własne gminy Żmudź a także środki pomocowe Unii Europejskiej, szczególnie z perspektywy budżetowej 2014 – 2020 r.

9. Zgodność programu z przepisami prawnymi oraz dokumentami programowymi i strategicznymi

9.1. Zgodność programu z przepisami prawnymi

Zapisy Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 są zgodne z następującymi przepisami prawnymi dotyczącymi postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.). Ustawa zakazuje produkcji wyrobów zawierających azbest. Zgodność *Programu...* polega nie tylko na tym, że przewiduje niestosowanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Żmudź, ale również systematyzuje i porządkuje sposób postępowania i usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu z gminy.

Ponadto zapisy Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 są zgodne z następującymi aktami wykonawczymi do ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest:

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. Nr 216, poz. 1824). Rozporządzenie określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających azbest. Pracodawca zobowiązany jest do zapewnienia ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest poprzez m.in. stosowanie niezbędnych środków ochrony zmniejszających to ryzyko oraz kontrolę stopnia narażenia pracowników.

Program... zakłada, że wyroby zawierające azbest będą usuwane z terenu gminy przez firmy posiadające stosowne zezwolenia, przy spełnieniu wszystkich norm zawartych w rozporządzeniu.

2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów

zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649). Rozporządzenie określa obowiązki wykonawcy prac polegające na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz sposoby używania w/w wyrobów. Omawia warunki transportu, składowania i oznakowania wyrobów azbestowych. Zgodnie z rozporządzeniem właściciele, użytkownicy lub zarządcy obiektów budowlanych zawierających azbest mają obowiązek przeprowadzać kontrole stanu tych wyrobów oraz sporządzać ocenę stanu i możliwości ich bezpiecznego użytkowania celem inwentaryzacji. Z kolei wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest posiadać powinien odpowiednie przeszkolenie, zobowiązany jest także do uzyskania stosownych zezwoleń oraz posiadania decyzji zatwierdzającej szczegółowy plan prac usuwania wyrobów azbestowych.

Program... zakłada, że wyroby zawierające azbest będą usuwane zgodnie z procedurami usankcjonowanymi w niniejszym rozporządzeniu.

9.2 Zgodność programu z dokumentami programowymi

Zapisy Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 są zgodne z następującymi dokumentami programowymi:

1. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (Załącznik do Uchwały nr 233 Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2006 r.). Zgodnie z zapisami w *Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010* demontażu elementów izolacyjnych i budowlanych zawierających azbest mogą wykonywać tylko posiadacze odpadów posiadający decyzje administracyjne oraz stosowne zaświadczenia kwalifikacyjne w zakresie bezpiecznego postępowania i usuwania wyrobów zawierających azbest⁴. Ponadto *Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010* zakłada, że osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest wymaga realizacji monitoringu prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy⁵.

Zgodność Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010 polega na tym, że

---

⁴ Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (Załącznik do Uchwały nr 233 Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2006 r., str. 20

⁵ Tamże, str. 56

azbest z terenu gminy Żmudź będzie usuwany przez wyspecjalizowane firmy posiadające stosowne pozwolenia i zaświadczenia uprawniające do tego typu działalności a ponadto na tym że niniejszy program zakłada prowadzenie stałego monitoringu w zakresie oczyszczania gminy z odpadów azbestowych. Celem takiego monitoringu jest przeciwdziałanie powstawaniu „dzikich” wysypisk śmieci zawierających odpady azbestowe.

2. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2011 (Uchwała Nr XXV/435/08 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015” oraz „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2011”). *Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2011* działania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest powinny polegać na informowaniu społeczeństwa o zagrożeniu zdrowia ludzi przy samodzielnym usuwaniu wyrobów zawierających azbest, monitoringu prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie wśród indywidualnych posiadaczy i firm zajmujących się demontażem wyrobów zawierających azbest, wspieraniu inicjatyw zmierzających do usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest⁶.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 również zakłada prowadzenie akcji informacyjnych w zakresie zagrożeń dla zdrowia ludzkiego powodowanych przez azbest, monitoringu w zakresie oczyszczania gminy z odpadów azbestowych oraz wspieranie inicjatyw zmierzających do usuwania wyrobów zawierających azbest poprzez wyszukiwanie i pozyskiwanie zewnętrznych źródeł dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest.

3. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 (Załącznik do Uchwały Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.). W *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032* wyznaczono następujące cele: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko⁷.

---

⁶ Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2011 (Uchwała Nr XXV/435/08 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015” oraz „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2011), str. 113

⁷ Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 (Załącznik do uchwały Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., str. 13

Spójność *Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032* z *Programem Oczyszczania Kraju na lata 2009 - 2032* polega na zgodności celów obu programów, ponieważ w *Programie...* wyznaczono cele zbieżne z celami *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032*.

4. Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009 – 2032 (Uchwała Nr XXVI/460/08 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 8 grudnia 2008 r.). W Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009 – 2032 wyznaczono następujące cele: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko⁸.

Spójność *Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032* z *Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009 – 2032* polega na zgodności celów obu programów, ponieważ w *Programie...* wyznaczono cele zbieżne z celami *Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009 – 2032*.

5. Plan gospodarki odpadami dla Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016. Zgodnie z niniejszym planem na Składowisko Odpadów Komunalnych w Srebrzyszczu, gdzie zlokalizowano kwaterę do bezpiecznego składowania odpadów azbestowych odpady będą przyjmowane wyłącznie od przedsiębiorców, posiadających aktualne pozwolenie na zbieranie lub transport odpadów azbestowych. Przed przyjęciem odpadów dostawca jest zobowiązany do przedłożenia charakterystyki odpadów a przyjęcie odpadów potwierdza się na karcie przekazanie odpadu⁹.

Takie same zasady usuwania i przekazywania na składowisko odpadów wyrobów zawierających azbest przyjęto w Programie Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032.

6. Program Ochrony Środowiska Gminy Żmudź (Uchwała Nr XXXI/168/2005 Rady Gminy Żmudź z dnia 29 grudnia 2005 roku w sprawie uchwalenia gminnego programu ochrony

---

⁸ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2009 – 2032, str. 8

⁹ Plan gospodarki odpadami dla Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016, str. 108

środowiska). Zgodnie z niniejszym programem gmina powinna przeprowadzać szkolenia i akcje informacyjne dla mieszkańców na temat szkodliwości azbestu a także starać się o dofinansowanie środków finansowych na usuwanie azbestu¹⁰.

Takie same działania zakłada Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032.

10. Ocena oddziaływania na środowisko

Realizacja Programu Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 wpłynie pozytywnie na poprawę warunków ochrony zdrowia i życia mieszkańców oraz przyniesie korzyści w sferze społecznej, ekologicznej oraz ekonomicznej.

Do najważniejszych korzyści społecznych będących wynikiem realizacji *Programu...* możemy zaliczyć oczyszczenie gminy ze szkodliwych wyrobów, a w konsekwencji zmniejszenie emisji niebezpiecznych substancji, przedłużenie okresu obiektów budowlanych oraz uzyskanie lepszych parametrów eksploatacyjnych oraz wzrost atrakcyjności agroturystycznej gminy.

Podstawową korzyścią ekologiczną z realizacji *Programu...* będzie stopniowe ograniczanie, a w konsekwencji całkowita eliminacja narażenia ludzi i zwierząt na szkodliwe działanie azbestu. Narażenie takie powstaje wskutek emisji do powietrza włókien azbestu z uszkodzonych wyrobów zawierających azbest oraz ich odpadów, a także wskutek niewłaściwie prowadzonych procesów eksploatacji i usuwania tych wyrobów. Poważne zanieczyszczenie środowiska naturalnego powstaje również wskutek emisji azbestu z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów. Ma to szczególne znaczenie dla gminy Żmudź, której znaczna część znajduje się w Chełmskim Obszarze Chronionego Krajobrazu oraz Grabowiecko – Strzeleckim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Do najważniejszych korzyści ekonomicznych wynikających z realizacji *Programu...* należy zaliczyć wzrost wartości nieruchomości, wzrost wartości gruntów oraz wzrost inwestycji.

Obowiązkiem właściciela jest usunięcie wyrobów zawierających azbest do 2032 r. Nie opracowanie przez gminę Żmudź niniejszego programu a co za tym idzie nie podjęcie działań

---

¹⁰ Program Ochrony Środowiska Gminy Żmudź (Uchwała Nr XXXI/168/2005 Rady Gminy Żmudź z dnia 29 grudnia 2005 roku w sprawie uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska, str. 145

w nim przewidzianych spowoduje zagrożenie że azbest będzie usuwany z terenu gminy w sposób nieuporządkowany oraz sprzeczny z odpowiednimi przepisami w tym zakresie, często na własną rękę przez właścicieli budynków. Spowoduje to ponadto ryzyko powstawania na terenie gminy „dzikich” wysypisk odpadów azbestowych.

W tym miejscu należy podkreślić, że ze względu na szkodliwość azbestu nie można usuwać jego samodzielnie. Zajmować tym muszą się wyspecjalizowane firmy, posiadające odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniające pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Teren, na którym będą prowadzone prace demontażu wyrobów azbestowych będzie ogrodzony, odpowiednio oznakowany i zabezpieczony przed dostępem osób trzecich. Firmy zajmujące się usuwaniem azbestu muszą posiadać zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej, w wyniku, której powstają odpady niebezpieczne. Pojedyncze prace polegające na demontażu wyrobów zawierających azbest nie powodują znaczącego oddziaływania na środowisko. Również wielokrotne wykonywanie tych prac w zgodzie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami nie spowoduje pogorszenia stanu środowiska a wręcz przeciwnie.

Firmy biorące udział w procesie usuwania wyrobów azbestowych mają obowiązek po zakończeniu prac zutylizować powstałe podczas prac odpady na składowiskach odpadów do tego przeznaczonych. Nie będzie miało miejsca czasowe gromadzenie odpadów azbestowych na terenie gminy. Azbest usunięty z terenu gminy będzie przetransportowany na składowisko odpadów azbestowych w Srebrzyszczu.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032 zakłada usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, co przyczyni się do minimalizacji negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu oraz zlikwiduje jego szkodliwe oddziaływanie na środowisko.

Ryzyko oddziaływań skumulowanych jest znikome, ponieważ proces usuwania azbestu z terenu gminy jest rozłożony w czasie aż do 2032 roku i będzie dokonywany stopniowo. Realizacja niniejszego programu przyczyni się do zmniejszenia ilości wyrobów zawierających azbest, przez co zostanie ograniczona ilość włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym.

Badania przeprowadzone podczas prac rozbiórkowych prowadzonych na wolnym powietrzu wykazały, że stężenie włókien w strefie oddziaływania pracowników wahało się

w granicach $0,001 - 0,08 \text{ wł/m}^3$ (najwyższe dopuszczalne stężenie NDS wynosi $0,1 \text{ wł/cm}^3$). Wyniki badań wskazują ponadto, że przeprowadzenie jednorazowo prac rozbiórkowych na wolnym powietrzu nie stanowi zagrożenia wystąpienia patologii azbestozależnych¹¹.

Wynika z tego, że realizacja niniejszego programu, polegająca na stopniowym i rozłożonym w czasie demontażu wyrobów azbestowych nie zwiększa ilości włókien azbestu w powietrzu atmosferycznym i nie spowoduje pogorszenia się stanu środowiska w trakcie realizacji programu. Wręcz przeciwnie sukcesywne usuwanie wyrobów azbestowych zmniejsza liczbę włókien azbestu pozostającą w powietrzu atmosferycznym, poprzez redukcję źródeł pylenia, co poprawia stan środowiska.

Realizacja niniejszego programu nie spowoduje wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych oraz nie spowoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożeń dla środowiska. Brak działań związanych z usuwaniem azbestu, czyli nie podjęcie realizacji niniejszego programu powodować będzie wystąpienie takich oddziaływań poprzez stałą emisję włókien ze starzejących się i korodujących wyrobów zawierających azbest. Podane powyżej argumenty na brak oddziaływań na środowisko jako całość odnoszą się również do znajdujących się na terenie gminy Żmudź obszarów o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadających znaczenie dla dziedzictwa kulturowego.

Realizacja niniejszego programu nie wpłynie negatywnie na stan form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym także na stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt dla ochrony, których wyznaczone zostały obszary Natura 2000, tj. specjalny obszar ochrony siedlisk „Żmudź” PLH 060075.

W dniu 25 lutego 2011 r. gmina Żmudź działając na podstawie art. 46 oraz 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) wystąpiła o wydanie opinii co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 – 2032”.

---

¹¹ Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 (Załącznik do uchwały Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r., str. 18

11. Zarządzanie programem, monitoring i ocena wdrażania programu

W związku z tym, że azbest zlokalizowany na terenie gminy w całości należy do prywatnych właścicieli znaczna część kosztów jego usunięcia będzie należeć do tych osób. Za bieżące zarządzanie programem oraz monitoring jego wdrażania będzie odpowiedzialny Wójt Gminy Żmudź poprzez Urząd Gminy Żmudź.

Pracownicy Urzędu Gminy Żmudź będą odpowiedzialni za wyszukiwanie zewnętrznych źródeł dofinansowania, aktualizację bazy danych dotyczącej ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Żmudź, organizację kampanii informacyjnej o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, założenie i prowadzenie rejestru wniosków na dofinansowanie usunięcia wyrobów zawierających azbest oraz okresową weryfikację i aktualizację programu.

W związku z udziałem gminy Żmudź w projekcie pt. *„Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”* zostanie powołany przez wójta gminy Gminny Koordynator Projektu odpowiedzialny za realizację tego projektu na terenie gminy Żmudź.

Zakłada się, że corocznie będzie aktualizowana baza wyrobów zawierających azbest. Za monitoring wdrażania programu będzie odpowiedzialna osoba zatrudniona w Urzędzie Gminy Żmudź na stanowisku ds. ochrony środowiska i rolnictwa. Natomiast wyniki monitoringu wdrażania programu będą przedstawiane raz na dwa lata Radzie Gminy Żmudź. Wtedy też będzie podejmowana decyzja o ewentualnej aktualizacji niniejszego programu.

Tabela 4 Wskaźniki monitorowania i ceny skuteczności wdrażania programu

Lp.	Wskaźniki	Jednostka miary
Wskaźniki realizacji celu strategicznego 1		
1	Ilość zabezpieczonych i usuniętych wyrobów	Mg/m ²
2	Ilość odpadów azbestowych	Mg
3	Ilość odpadów azbestowych składowanych na składowisku	Mg
Wskaźniki realizacji celu strategicznego 2		
1	Liczba akcji informacyjnych z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest	Ilość/opis
2	Szkolenie pracowników samorządowych załączników zakresie problematyki azbestowej	Ilość/opis
Wskaźniki realizacji celu strategicznego 3		
1	Stopień pilności usunięcia użytkowanych wyrobów zawierających azbest I II III	%
2	Ilość zabezpieczonych załączników usuniętych wyrobów	Mg/m ²

Spis tabel

1. Tabela 1 Masa wyrobów zawierających azbest wg. rodzaju	14
2. Tabela 2 Masa wyrobów wg. miejscowości	14
3. Tabela 3 Harmonogram realizacji „Programu...” w latach 2011 – 2032	21
4. Tabela 4 Wskaźniki monitorowania i ceny skuteczności wdrażania programu	33

Spis map

1. Mapka nr 1 Położenie Gminy Żmudź w województwie lubelskim	6
2. Mapka nr 2 Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest na terenie województwa lubelskiego, październik 2007	13

Spis wykresów

1. Wykres 1 Ilość azbestu w poszczególnych miejscowościach Gminy Żmudź.....	15
2. Wykres 2 Ilość azbestu w Gminie Żmudź na tle Powiatu Chełmskiego	16
3. Wykres 3 Ilość azbestu w Gminie Żmudź na tle Województwa Lubelskiego	17

Bibliografia

Akty prawne

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649)

Internet

1. <http://bazaazbestowa.pl/pobierz/dane.pdf>

Inne

1. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032
2. Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Terenu Województwa Lubelskiego na lata 2009 – 2032
3. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (Załącznik do Uchwały nr 233 Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2006 r.
4. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2011 (Uchwała Nr XXV/435/08 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uchwalenia

„Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą do roku 2015” oraz „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2011)

5. Plan gospodarki odpadami dla Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

6. Program Ochrony Środowiska Gminy Żmudź (Uchwała Nr XXXI/168/2005 Rady Gminy Żmudź z dnia 29 grudnia 2005 roku w sprawie uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska

Spis załączników

1. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest – załącznik nr 1
2. Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania – załącznik nr 2
3. Karta przekazania odpadu – załącznik nr 3
4. Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone – załącznik nr 4
5. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest – załącznik nr 5

Załącznik nr 1

OCENA
stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾: .....

Numer działki ewidencyjnej²⁾: .....

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾: .....

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾: .....

Ilość wyrobów⁴⁾: .....

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾: .....

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieuszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

16	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
		SUMA PUNKTÓW OCENY	
		STOPIEN PILNOŚCI	

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)

.....
(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- ²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.

- 3) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
  - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
  - rury i złącza azbestowo-cementowe,
  - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
  - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
  - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
  - szczeliwa azbestowe,
  - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
  - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
  - papier, tektura,
  - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- 4) Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m^2 , m^3 , mb).
- 5) Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać "pierwsza ocena".

Załącznik nr 2

INFORMACJA

o wyrobach zawierających azbest¹⁾ i miejscu ich wykorzystania

1. Miejsce, adres .....
2. Właściciel, zarządca, użytkownik* .....
- a) osoba prawna – nazwa, adres .....
- b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres .....
3. Tytuł własności .....
4. Nazwa/rodzaj wyrobu²⁾ .....
5. Ilość (m², tony)³⁾ .....
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾ .....
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu .....
- a) okresowej wymiany z tytułu zużycia⁵⁾ .....
- b) całkowitego usunięcia.....
8. Inne, istotne informacje o wyrobach⁶⁾ .....

.....
Data

.....
Podpis

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

1) Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

4) Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649).

5) Na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny.

6) Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu.

**WZÓR
KARTA PRZEKAZANIA ODPADU**

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b, c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b, d}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^b	
Adres ^e	Adres ^{d, e}	Adres ^e	
Telefon/faks	Telefon/faks ^d	Telefon/faks	
Nr REGON	Nr REGON ^d	Nr REGON	
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f			
Kod odpadu	Rodzaj odpadu		
Data/miesiąc ^g	Masa przekazanych odpadów [MG] ^h	Nr rejestracyjny pojazdu, przyczepy, lub naczepy ^{d, i}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^d	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	
Uwagi:			

Objaśnienia:

- ^a Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- ^b Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.
- ^c W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- ^d W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- ^e Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- ^f Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.
- ^g W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.
- ^h Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- ⁱ Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

**INFORMACJA
o wyrobach zawierających azbest, ¹⁾ których wykorzystywanie zostało zakończone**

1. Miejsce, adres.....
.....
2. Właściciel, zarządca *.....
  - a) osoba prawna – nazwa, adres .....
  - b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres .....
3. Tytuł własności .....
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾ .....
5. Ilość (m², tony)³⁾ .....
6. Rok zaprzestania wykorzystania wyrobów.....
7. Planowane usunięcie wyrobów.....
  - a) sposób .....
  - b) przez kogo .....
- a) termin .....
8. Inne, istotne informacje⁴⁾ .....

Data .....

.....

Podpis

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- • płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- • płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- • rury i złącza azbestowo-cementowe,
- • izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- • wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- • przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- • szczeliwa azbestowe,
- • taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- • wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- • papier i tektura,
- • inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest

Lp.	Kod wyrobu	Adres	Ilość (m ²)	Stopień pilności
1.	W02	Annopol, 1	213.00	2
2.	W02	Annopol, 10	384.00	2
3.	W02	Annopol, 11	416.00	2
4.	W02	Annopol, 12	769.00	2
5.	W02	Annopol, 13	244.00	2
6.	W02	Annopol, 14	644.00	2
7.	W02	Annopol, 15	189.00	2
8.	W02	Annopol, 17	190.00	2
9.	W02	Annopol, 18	624.00	2
10.	W02	Annopol, 19	463.00	2
11.	W02	Annopol, 2	548.00	2
12.	W02	Annopol, 21	426.00	2
13.	W02	Annopol, 3	453.00	2
14.	W02	Annopol, 4	183.00	2
15.	W02	Annopol, 7	571.00	2
16.	W02	Annopol, 8	422.00	2
17.	W02	Bielin, 15	80.00	2
18.	W01	Bielin, 2	290.00	2
19.	W02	Bielin, 20	521.00	2
20.	W02	Bielin, 23	510.00	2
21.	W02	Bielin, 3	315.00	2
22.	W02	Bielin, 4	339.00	2
23.	W02	Bielin, 5	728.00	2
24.	W02	Bielin, 7	116.00	2
25.	W02	Bielin, 7	886.00	2
26.	W02	Bielin, 8	503.00	2
27.	W02	Bielin, 9	318.00	2
28.	W01	Dryszczów, 1	436.00	2
29.	W01	Dryszczów, 10	200.00	2
30.	W01	Dryszczów, 12	110.00	2
31.	W02	Dryszczów, 14	220.00	2
32.	W02	Dryszczów, 15	522.00	2
33.	W02	Dryszczów, 17	316.00	2
34.	W02	Dryszczów, 18	430.00	2
35.	W02	Dryszczów, 19	532.00	2
36.	W02	Dryszczów, 2	208.00	2
37.	W02	Dryszczów, 21	434.00	2
38.	W02	Dryszczów, 23	183.00	2
39.	W02	Dryszczów, 3	118.00	2
40.	W02	Dryszczów, 31	353.00	2
41.	W02	Dryszczów, 32	643.00	2
42.	W02	Dryszczów, 33	1024.00	2
43.	W01	Dryszczów, 39	310.00	2
44.	W02	Dryszczów, 4	284.00	2
45.	W01	Dryszczów, 41	70.00	2

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

46.	W02	Dryszczów, 47	116.00	2
47.	W02	Dryszczów, 4A	171.00	2
48.	W02	Dryszczów, 5	257.00	2
49.	W02	Dryszczów, 5	257.00	2
50.	W02	Dryszczów, 6	236.00	2
51.	W02	Dryszczów, 66	390.00	2
52.	W02	Dryszczów, 72	620.00	2
53.	W02	Dryszczów, 74	228.00	2
54.	W01	Dryszczów, 75	984.00	2
55.	W02	Dryszczów, 76	609.00	2
56.	W02	Dryszczów, 79	300.00	2
57.	W02	Dryszczów, 8	452.00	2
58.	W02	Dryszczów, 81	78.00	2
59.	W02	Dryszczów, 82	224.00	2
60.	W02	Dryszczów, 83	555.00	2
61.	W02	Dryszczów, 85	378.00	2
62.	W02	Dryszczów, 95	382.00	2
63.	W02	Dryszczów, 96	350.00	2
64.	W02	Dryszczów, 99	435.00	2
65.	W02	Kazimierówka, 1	516.00	2
66.	W02	Kazimierówka, 12	93.00	2
67.	W02	Kazimierówka, 14	614.00	2
68.	W02	Kazimierówka, 16	352.00	2
69.	W02	Kazimierówka, 17	489.00	2
70.	W02	Kazimierówka, 2	404.00	2
71.	W02	Kazimierówka, 21	674.00	2
72.	W02	Kazimierówka, 22	192.00	2
73.	W02	Kazimierówka, 23	120.00	2
74.	W02	Kazimierówka, 4	383.00	2
75.	W02	Kazimierówka, 4	102.00	2
76.	W02	Kazimierówka, 5	349.00	2
77.	W02	Kazimierówka, 6	433.00	2
78.	W02	Kazimierówka, 8	462.00	2
79.	W02	Kazimierówka, bn	244.00	2
80.	W02	Kazimierówka, bn	273.00	2
81.	W02	Kazimierówka, bn	231.00	2
82.	W02	Kazimierówka, bn	205.00	2
83.	W02	Kazimierówka, bn	238.00	2
84.	W02	Klesztów, 10	343.00	2
85.	W02	Klesztów, 12	253.00	2
86.	W02	Klesztów, 15	723.00	2
87.	W02	Klesztów, 16	593.00	2
88.	W02	Klesztów, 19	374.00	2
89.	W02	Klesztów, 2	226.00	2
90.	W02	Klesztów, 21	137.00	2
91.	W02	Klesztów, 22	254.00	2
92.	W02	Klesztów, 23	812.00	2

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

93.	W02	Klesztów, 24	487.00	2
94.	W02	Klesztów, 26	459.00]	2
95.	W02	Klesztów, 27	239.00	2
96.	W02	Klesztów, 28	539.00	2
97.	W02	Klesztów, 32	714.00	2
98.	W02	Klesztów, 33	845.00	2
99.	W02	Klesztów, 34	389.00	2
100.	W02	Klesztów, 38	777.00	2
101.	W02	Klesztów, 4	507.00	2
102.	W02	Klesztów, 40A	136.00	2
103.	W02	Klesztów, 41	554.00	2
104.	W02	Klesztów, 42	1774.00	2
105.	W02	Klesztów, 45	405.00	2
106.	W02	Klesztów, 47	429.00	2
107.	W02	Klesztów, 48	442.00	2
108.	W02	Klesztów, 49	317.00	2
109.	W02	Klesztów, 53A	860.00	2
110.	W02	Klesztów, 57	393.00	2
111.	W02	Klesztów, 58	529.00	2
112.	W02	Klesztów, 60	1000.00	2
113.	W02	Klesztów, 61	115.00	2
114.	W02	Klesztów, 63	565.00	2
115.	W02	Klesztów, 65	173.00	2
116.	W02	Klesztów, 68	486.00	2
117.	W02	Klesztów, 69	372.00	2
118.	W02	Klesztów, 69A	500.00	2
119.	W02	Klesztów, 7	690.00	2
120.	W02	Klesztów, 70	357.00	2
121.	W02	Klesztów, 72	299.00	2
122.	W02	Klesztów, 72	316.00	2
123.	W02	Klesztów, 75	182.00	2
124.	W02	Klesztów, 75	189.00	2
125.	W02	Klesztów, 76	496.00	2
126.	W02	Klesztów, 77	680.00	2
127.	W02	Klesztów, 78	747.00	2
128.	W02	Klesztów, 80	832.00	2
129.	W02	Klesztów, 82	520.00	2
130.	W02	Klesztów, 84	145.00	2
131.	W02	Klesztów, 86	342.00]	2
132.	W02	Klesztów, 9	498.00	2
133.	W02	Klesztów, 90	783.00	2
134.	W02	Klesztów, 92	490.00	2
135.	W02	Klesztów, 95	860.00	2
136.	W02	Klesztów, 96	314.00	2
137.	W02	Klesztów, 98	614.00	2
138.	W02	Klesztów, bn	127.00	2
139.	W02	Ksawerów, 11	108.00	2
140.	W02	Ksawerów, 14	110.00	2
141.	W02	Ksawerów, 15	98.00	2
142.	W02	Ksawerów, 20	598.00	2
143.	W02	Ksawerów, 23	327.00	2

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z Terenu Gminy Żmudź na lata 2011 - 2032

144.	W02	Ksawerów, 27	319.00	2
145.	W02	Ksawerów, 29	710.00	2
146.	W02	Ksawerów, 32	397.00	2
147.	W02	Ksawerów, 33	560.00	2
148.	W02	Ksawerów, 33	270.00	2
149.	W02	Ksawerów, 37	221.00	2
150.	W02	Ksawerów, 40	426.00	2
151.	W02	Ksawerów, 42	156.00	2
152.	W02	Leszczany, 1	205.00	2
153.	W02	Leszczany, 11	269.00	2
154.	W02	Leszczany, 11A	702.00	2
155.	W02	Leszczany, 12	526.00	2
156.	W02	Leszczany, 13	275.00	2
157.	W02	Leszczany, 16	461.00	2
158.	W02	Leszczany, 18	158.00	2
159.	W02	Leszczany, 19	807.00	2
160.	W02	Leszczany, 19	71.00	2
161.	W02	Leszczany, 22	200.00	2
162.	W02	Leszczany, 22	512.00	2
163.	W02	Leszczany, 24	670.00	2
164.	W02	Leszczany, 25	334.00	2
165.	W02	Leszczany, 28	78.00	2
166.	W02	Leszczany, 28	164.00	2
167.	W02	Leszczany, 29	436.00	2
168.	W02	Leszczany, 3	392.00	2
169.	W02	Leszczany, 3	698.00	2
170.	W02	Leszczany, 31	214.00	2
171.	W02	Leszczany, 33	384.00	2
172.	W02	Leszczany, 35	265.00	2
173.	W02	Leszczany, 36	459.00	2
174.	W02	Leszczany, 37	26.00	2
175.	W02	Leszczany, 38	304.00	2
176.	W02	Leszczany, 39	709.00	2
177.	W02	Leszczany, 4	322.00	2
178.	W02	Leszczany, 4	646.00	2
179.	W02	Leszczany, 40	24.00	2
180.	W02	Leszczany, 42	1234.00	2
181.	W02	Leszczany, 43	720.00	2
182.	W02	Leszczany, 44	373.00	2